

**ЦИФРОВА ЕКОНОМІКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ**

У статті розглянуто науково-методичні підходи до визначення сутності цифрової економіки, виокремлено та охарактеризовано п'ять вимірів цифрового підприємництва. Автором статті обґрунтовано, що цифрова економіка – це інноваційна динамічна економіка, що базується на активному впровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій в усі види економічної діяльності та сфери життєдіяльності суспільства, що дозволяє підвищити ефективність та конкурентоспроможність окремих компаній, економіки та рівень життя населення. Цифрова економіка виступає основою Четвертої промислової революції та третьої хвилі глобалізації. Доведено вплив цифрової економіки на вітчизняний фінансовий ринок через розвиток FinTech. Проаналізовано дві моделі розвитку фінансового ринку. Зроблено висновок про те, що FinTech-галузь нівелює кордони між традиційно банківськими і небанківськими послугами. Будь-яка фінансова установа буде під загрозою, якщо зіштовхнеться з великою кількістю зовнішніх інновацій, що перевершують її внутрішні можливості.

Доведено, що FinTech-компанії створюють, з одного боку, додаткові загрози для кредитних установ щодо їх конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг, а з іншого боку, можливості встановлення партнерських зв'язків між даними структурами та кредитними установами. Проаналізовано карту екосистеми FinTech в Україні. Обґрунтовано, що цифрова економіка виступає ефективною основою розвитку системи державного управління, економіки, бізнесу, соціальної сфери і всього суспільства.

Встановлено, що для створення позитивного впливу цифрової економіки на розвиток фінансового ринку за доцільне є створення єдиного підходу до регулювання за кредитними установами, у тому числі і FinTech-компаніями, які за своєю функціональною природою діяльності пов'язані з акумуляцією та перерозподілом фінансових ресурсів, які утворюються в економіці держави. Для цього за потрібне є посилення функцій та завдань реалізації стратегії макропруденційного регулювання та нагляду, а також вирішення питання інституціонального характеру даної системи.

Ключові слова: цифрова економіка, FinTech, кредитні установи, фінансовий ринок, екосистема FinTech, цифрове підприємництво.

Antonyuk Alena

DIGITAL ECONOMY AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE

The article considers the scientific and methodological approaches to determining the essence of the digital economy outlines and describes five dimensions of digital entrepreneurship. The author of the article substantiates that the digital economy is an innovative dynamic economy based on the active introduction of innovations and information and communication technologies in all types of economic activities and social life spheres, which allows increasing the efficiency and competitiveness of individual companies, the economy and the standard of living of the population. The digital economy is the foundation of the Fourth Industrial Revolution and the Third Wave of Globalization. The influence of the digital economy on the domestic financial market through FinTech development proved. Two models of financial market development does analyzed. It does concluded that FinTech-industry bridges the boundaries between traditionally banking and non-banking services. Any financial institution will be at risk if faced

with a large number of external innovations that outweigh its internal capabilities.

It is proved that FinTech companies create, on the one hand, additional threats to credit institutions regarding their competitiveness in the financial services market and, on the other hand, the possibility of establishing partnerships between these structures and lending institutions. The map of FinTech ecosystem in Ukraine analyzed. It does substantiated that the digital economy is an effective basis for the development of the system of public administration, economy, business, social sphere and society as a whole.

It does established that in order to create a positive effect of the digital economy on the development of the financial market it is expedient to create a unified approach to regulation by credit institutions, including FinTech-companies, which, by their functional nature, are associated with the accumulation and redistribution of financial resources that are formed in the state economy. To do this, it is necessary to strengthen the functions and tasks of implementing the strategy of macroprudential regulation and supervision, as well as resolving the institutional nature of the system.

Key words: digital economy, FinTech, credit institutions, financial market, FinTech ecosystem, digital entrepreneurship.

Антонюк Алена

ЦИФРОВАЯ ЭКОНОМИКА И ЕЕ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ ФИНАНСОВОГО РЫНКА УКРАИНЫ

В статье рассмотрены научно-методические подходы к определению сущности цифровой экономики, выделены и охарактеризованы пять измерений цифрового предпринимательства. Автором статьи обосновано, что цифровая экономика – это инновационная динамичная экономика, базирующаяся на активном внедрении инноваций и информационно-коммуникационных технологий во все виды экономической деятельности и сферы жизнедеятельности общества, позволяет повысить эффективность и конкурентоспособность отдельных компаний, экономики и уровень

жизни населения. Цифровая экономика выступает основой Четвертой промышленной революции и третьей волны глобализации. Доказано влияние цифровой экономики на отечественный финансовый рынок через развитие FinTech. Проанализированы две модели развития рынка. Сделан вывод о том, что FinTech-отрасль нивелирует границы между традиционно банковскими и небанковскими услугами. Любое финансовое учреждение будет под угрозой, если столкнется с большим количеством внешних инноваций, превосходящих ее внутренние возможности.

Доказано, что FinTech-компании создают, с одной стороны, дополнительные угрозы для кредитных учреждений относительно их конкурентоспособности на рынке финансовых услуг, а с другой стороны, возможности установления партнерских связей между данными структурами и кредитными учреждениями. Проанализировано карту экосистемы FinTech в Украине. Обосновано, что цифровая экономика выступает эффективной основой развития системы государственного управления, экономики, бизнеса, социальной сферы и всего общества.

Положительное влияние цифровой экономики на развитие финансового рынка возможно через создания единого подхода к регулированию за кредитными учреждениями, в том числе и FinTech-компаниями, которые по своей функциональной природой деятельности связаны с аккумуляцией и перераспределением финансовых ресурсов, образующиеся в экономике государства. Для этого необходимым является усиление функций и задач реализации стратегии макропруденциального регулирования и надзора, а также решения вопроса институционального характера данной системы.

Ключевые слова: цифровая экономика, FinTech, кредитные учреждения, финансовый рынок, экосистема FinTech, цифровое предпринимательство.

DOI: 10.32680/2409-9260-2019-2-265-13-29

Постановка проблеми. На сучасний розвиток фінансового ринку України впливають поширюючі тенденції

трансформації вітчизняної економіки в цифрову. Глобалізація світогосподарських зв'язків, лібералізація фінансових відносин, розвиток фінансових інновацій та технологічні зміни зумовили значне розширення та прискорений розвиток фінансових ринків світу, що набуло явища фінансiалiзацiї свiтового господарства. Тому доцiльно вважати, що на сьогоднi, основною проблемою для фiнансових ринкiв є встановлення як негативного, так i позитивного впливу цифрової економіки, особливо з позиції регулювання та взаємодії фінансових посередників у такому середовищі.

Аналіз досліджень та публікацій. Вітчизняні економісти в своїх роботах розглядають вплив цифрової економіки на фінансовий ринок як позитивної, так і негативної точки зору. Вони відзначають, що цифрові технології стають все більш досконалішими та інтегрованими, викликаючи трансформацію суспільства та глобальної економіки, залишаються недостатньо дослідженими питання впливу цифрових технологій на розвиток фінансового ринку. Загальний погляд на цифрову економіку та її вплив на розвиток суспільства надано в працях В.В. Апалькової, С.В. Коляденко, Г.М. Карчевої [1-3]. Теоретичним та практичним аспектам впливу FinTech (скорочене від financial technology, тобто «фінансова технологія») розглянуто в працях Г.М. Поченчука, В.В. Коваленко, Л.В. Жердецької [4-6].

Невирішені частини загальної проблеми. Не зважаючи на наявність досліджень в сфері розвитку цифрової економіки, не вирішеним залишається проблема її впливу на розвиток фінансового ринку та визначення ризиків, які пов'язані з бурхливим запровадженням цифрових фінансових технологій.

Мета статті. Метою статті є розгляд теоретичних та практичних питань щодо розвитку цифрової економіки та визначення ризик-чинників її впливу на вітчизняний фінансовий ринок.

Основний матеріал дослідження. Висновки. За результатами дослідження було визначено, що існує багато підходів до тлумачення терміну цифрової економіки. Згідно з визначенням Департаменту комунікацій та цифрової економіки

Австралії цифрова економіка – це глобальна мережа економічних та соціальних заходів, реалізованих через такі платформи, як Інтернет, а також мобільні та сенсорні мережі [7].

Міжнародна організація OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) та, вчений Томас Мезенбург виділяють три основні компоненти цифрової економіки можна виділити три основні компоненти концепції цифрової економіки: підтримуюча інфраструктура (апаратне та програмне забезпечення, телекомунікації, мережі та ін.); електронний бізнес (ведення господарської діяльності та будь-яких інших бізнес-процесів через комп'ютерні мережі); електронна комерція (дистрибуція товарів через Інтернет) [8].

С. Коляденко розглядає цифрову економіку як таку, що базується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції. Тобто під цифровою економікою автор розуміє виробництво, продажі і постачання продуктів через комп'ютерні мережі [2, с. 106-107].

Г.М. Карчева вважає, що цифрова економіка – це інноваційна динамічна економіка, що базується на активному впровадженні інновацій та інформаційно-комунікаційних технологій в усі види економічної діяльності та сфери життєдіяльності суспільства, що дозволяє підвищити ефективність та конкурентоспроможність окремих компаній, економіки та рівень життя населення [3, с. 12]. Цифрова економіка виступає основою Четвертої промислової революції [9, с. 12] та третьої хвилі глобалізації.

З метою повноцінного використання потенціалу цифрових технологій для підвищення рівня конкурентоспроможності, підприємництва та інноваційної діяльності, Європейською комісією було прийнято План дій «Підприємство 2020» [10]. Відповідно до вище зазначеного плану, виокремлено п'ять вимірів, кожний з яких описує основні чинники, що впливають на цифрове підприємництво (рис. 1).

При підготовці створення Цифрового Співтовариства в Україні [11] особлива увага звертається на те, що цифрова

економіка залишається сферою з нерозкритим потенціалом як в Євросоюзі, так і в Україні

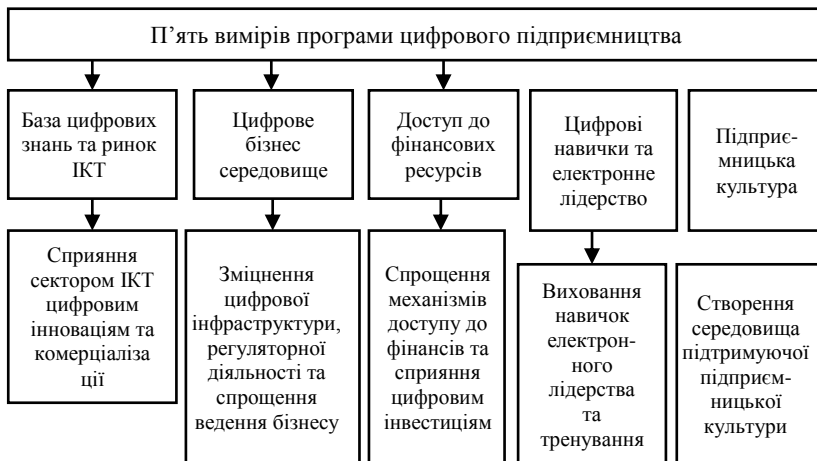

Рис. 1 Вектори програми План дій «Підприємництво 2020» ІКТ – інформаційно-комунікаційні технології (систематизовано автором за матеріалами [1; 10])

Як зазначає С. Коляденко, продукція цифрової економіки має ряд переваг: так як товари віртуальні, можна скоротити витрати на транспортування, Інтернет забезпечує майже миттєве доставлення по всьому світу. Також, дякуючи світовій інформаційній мережі, значно збільшилася швидкість грошових трансакцій. Таким чином, Інтернет став провідною, ключовою технологією сучасної економічної взаємодії [2].

За перші чотири роки Horizon 2020 (Н 2020) виділив 5,7 млрд. євро фінансування ЄС на 1969 проектів у сфері ІКТ, залучаючи 6250 організацій. МСП складають більше 25 % беруть участь організацій. 95 % фінансування ЄС в Н 2020 виділяється державам-членам ЄС, за якими слідують асоційовані країни. Треті країни беруть участь в Н 2020, але з невеликим фінансуванням ЄС (1%) [12].

Для оцінки рівня технологічного розвитку в країнах Європейського Союзу та ступеня запровадження інноваційних

технологій у суспільстві та, зокрема, в економіці використовують Індекс DESI (The Digital Economy and Society Index) [12]. Відповідно до значення індексу DESI, у 2017 році лідерами з розвитку цифрових технологій серед країн Європейського Союзу є Данія, Фінляндія, Швеція, Нідерланди, Люксембург, Бельгія, Великобританія, Ірландія, Естонія, Австрія [12]. Рейтинг DESI визначається у межах від 0 до 1 та містить у собі критерії оцінки: зв'язок, людський капітал, використання Інтернету, інтеграція цифрових технологій та цифрові громадські послуги.

Так як України не є членом ЄС, то і для неї офіційно не визначається індекс DESI. Одним із чинників є відсутність відповідної інформації, звітності. Зазначене не дозволяє оцінити рівень цифровізації та інноваційного розвитку, а також ускладнює контроль ризиків за цими операціями.

Виходячи з поставленої мети наукової статті, вважаємо за доцільне дослідити вплив цифрової економіки на розвиток вітчизняного фінансового ринку. Одним з основних завдань фінансової системи та фінансового ринку зокрема, є забезпечення контрольованого здійснення всіх економічних процесів, важливих для підтримання життєдіяльності та розвитку суспільства. Як зазначено у науковій статті Г.М. Поченчука, інститути фінансової системи, з одного боку, створюють обмежувальні рамки функціонування економічних суб'єктів в частині діяльності управлінських органів, а з іншого – беруть участь у процесах розподілу ресурсів, впливаючи на їх ефективність та інтенсивність [4, с. 51].

Для традиційних фінансових посередників, які функціонують на вітчизняному фінансовому ринку, на сьогодні складають конкуренцію FinTech-компанії. Як зазначає Л.В. Жердецька, сучасні умови розвитку фінансових ринків характеризуються масштабними змінами, а саме появою нових криптовалют, технологій, бізнес-моделей, форм угод тощо. Тенденції зростання електронної комерції зумовлені постійним запровадженням інновацій для задоволення попиту клієнтів в технологіях, підвищення зручності користування, зростання ефективності та скорочення транзакційних витрат. Ці тенденції

зумовили появу інноваційних та гнучких учасників на глобальному фінансовому ринку – FinTech-компанії та цифрових екосистем. Вони створюють посилену конкуренцію для вже наявних фінансових посередників, особливо для банків. FinTech-компанії створюють, з одного боку, додаткові загрози для кредитних установ щодо їх конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг, а з іншого боку, можливості встановлення партнерських зв'язків між даними структурами та кредитними установами [6, с. 583].

Коваленко В.В. відзначає, що фінансові кризи завжди стимулюють розвиток FinTech-стартапів. Це викликано як тим, що криза послаблює позиції традиційних бізнесів, так і тим, що в подібні періоди фінансові структури скорочують працівників. Розвиток вітчизняного FinTech-ринку повністю відповідає цьому тренду. Більшість з 80 локальних FinTech-компаній виникла після 2015 року, а 70 % їхніх засновників та топ-менеджерів – колишні банківські співробітники [7, с. 127].

Слід відмітити, що FinTech спричиняє зростання дезінтермедіації фінансових ринків. Економісти виокремлюють дві історично сформовані структури фінансових ринків: банківсько-орієнтована та ринково-орієнтована. Основні характеристики двох моделей фінансового ринку представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Функціональні особливості моделей
розвитку фінансового ринку
(систематизовано за матеріалами [13, с. 398–428])

Банківсько-орієнтована система	Ринково-орієнтована система
1	2
Фінансування	
Домінують кілька універсальних банків, що забезпечують як комерційний, так і інвестиційний банкінг. Банки надають увесь спектр фінансових послуг. Фондові ринки відіграють допоміжну роль.	Рух заощаджень від домогосподарств до підприємств забезпечується фондовими ринками. Банки надають переважно короткострокові кредити для корпорацій. Довгострокове

Продовж. табл. 1

1	2
	фінансування приймає форму власного капіталу. Висока спеціалізація інститутів. Важлива роль пенсійних фондів і страхових компаній.
Інформація	
Незначні обсяги інформації про вартість цінних паперів, є загальнодоступним: інформація може бути отримана через пов'язані відносини. Банки мають привілейований доступ до інформації. Облік інформації обмежений. Невелика кількість підприємств, чії акції котируються на фондовій біржі.	Інформація про фірми широкодоступна: інвестиційні можливості публічно оцінені. Велика кількість компаній котируються на фондовій біржі. Фінансові ринки високоліквідні. Інформація про інвестиційні перспективи швидко відображається в ціні цінних паперів.
Контроль	
Концентрація прав власності (компанії володіють значними пакетами акцій один одного), фондовий ринок не грає важливу роль як ринок корпоративного контролю. Банки мають тісні відносини з корпоративними клієнтами (участь у спостережних радах, утримання пакетів акцій, функція біржових брокерів), контролюють значну частину голосів. Менеджмент компаній підзвітний наглядовим радам. Компанії зобов'язані консультуватися з представниками трудових колективів.	Корпоративна власність ділиться між небанківськими фінансовими інститутами і міноритарними акціонерами. Вплив окремих власників незначний, тому вони використовують стратегію виходу, а не голосу. Вплив директорату переважає менеджмент, який є слабко підзвітним акціонерам. Менеджмент, як правило, може змінюватися у разі зміни власника.

Виходячи із наведеної у таблиці 1 характеристики двох моделей розвитку фінансового ринку, можна дійти висновку, що FinTech-галузь нівелує кордони між традиційно банківськими і небанківськими послугами. Будь-яка фінансова установа буде під загрозою, якщо зіштовхнеться з великою кількістю зовнішніх інновацій, що перевершують її внутрішні можливості. Комерціалізація Інтернету триває вже понад двадцять років, і банки надають своїм клієнтам такі послуги, як Інтернет-банкінг (із мобільним доступом), брокерські послуги он-лайн і можливість онлайн-платежів. Клієнти нечасто відвідують філії банків. На виклики повної відсутності у банків радикальних інновацій – зростатиме сегмент FinTech.

Процес регулювання ринку Fintech в Україні підтримувався НБУ з прийняттям Комплексної програми розвитку фінансового сектору України до 2020 року (Постанова №391 від 18.06.2015), у якій визначено низку ініціатив, а саме: курс на безготівкову економіку 2020; перехід на стандарти ISO20022; обмін документами у електронному форматі з використанням електронного підпису; скасування штампів, печаток та паперових копій; зберігання документів в електронному форматі; віддалена ідентифікація особи; можливість замовлення фінансових послуг онлайн; електронне візування сканкопій та підпис касових документів; можливість використання системи Bank ID для дистанційної ідентифікації клієнтів банків; захист прав користувачів фінансових послуг; підвищення фінансової грамотності населення; нові правила для стимулювання ліцензування нових гравців у секторі платежів [14].

На сучасному етапі покращується правове середовище для підтримки Fintech та інших стартапів, а саме: наданий дозвіл на підписання рахунків та угод електронним підписом; банки вже не зобов'язані перекладати документи українською, якщо вони складені англійською; вітчизняні IT-компанії продовжують користуватися спрощеним оподаткуванням – 5 % на рік; НБУ продовжує поступово знімати обмеження на репатріацію дивідендів — ліміт підвищено до 5 000 000 доларів США на одну юридичну особу на рік; НБУ активно відстоює прийняття директив Європейського Союзу, наприклад у PSD2, у внутрішніх законодавчих актах; прийняття Закону України

«Про електронні довірчі послуги» (Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII).

НБУ активно підтримує проект національної системи «Bank ID». Така система дозволить будь-якому клієнту, який вже пройшов процедуру KYC в одному банку та отримав національний Bank ID, використати його для відкриття рахунків у будь-якому іншому банку. НБУ, ініціював створення проекту «Сприяння розвитку FinTech в Україні». Серед передумов появи проекту – низка недавніх стартапів, що впроваджують різноманітні ініціативи у сфері FinTech, а також попит користувачів на інноваційні послуги. Потенційно пріоритетними напрямками розвитку FinTech в Україні стануть: банкінг (без банківських відділень), платежі, діджитал кредитування (P2P, B2P і кредитування фінансових компаній), страхування (автомобілів, туристичне) [15].

Карту екосистеми FinTech в Україні представлено на рисунку 2.

Виходячи із вище зазначеного, актуальним питанням для нівелювання негативного впливу цифрової економіки на розвиток фінансового ринку є уніфікація регуляторних вимог щодо функціонування кредитних установ, у тому числі і FinTech-компаній. Як зазначає В.В. Коваленко, основними передумовами реформування системи регулювання та нагляду за кредитними установами є захист інтересів споживачів фінансових послуг, запобігання неплатоспроможності та забезпечення їх фінансової стійкості через застосування відповідних коригувальних заходів шляхом: виявлення підвищених ризиків у діяльності; контролю за платоспроможністю, ліквідністю та прибутковістю; мінімізації випадків банкрутства та системної кризи; прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі звітів поточного періоду [16, с. 186-187].

Висновки. За результатами дослідження було визначено, що цифрова економіка виступає ефективною основою розвитку системи державного управління, економіки, бізнесу, соціальної сфери і всього суспільства.

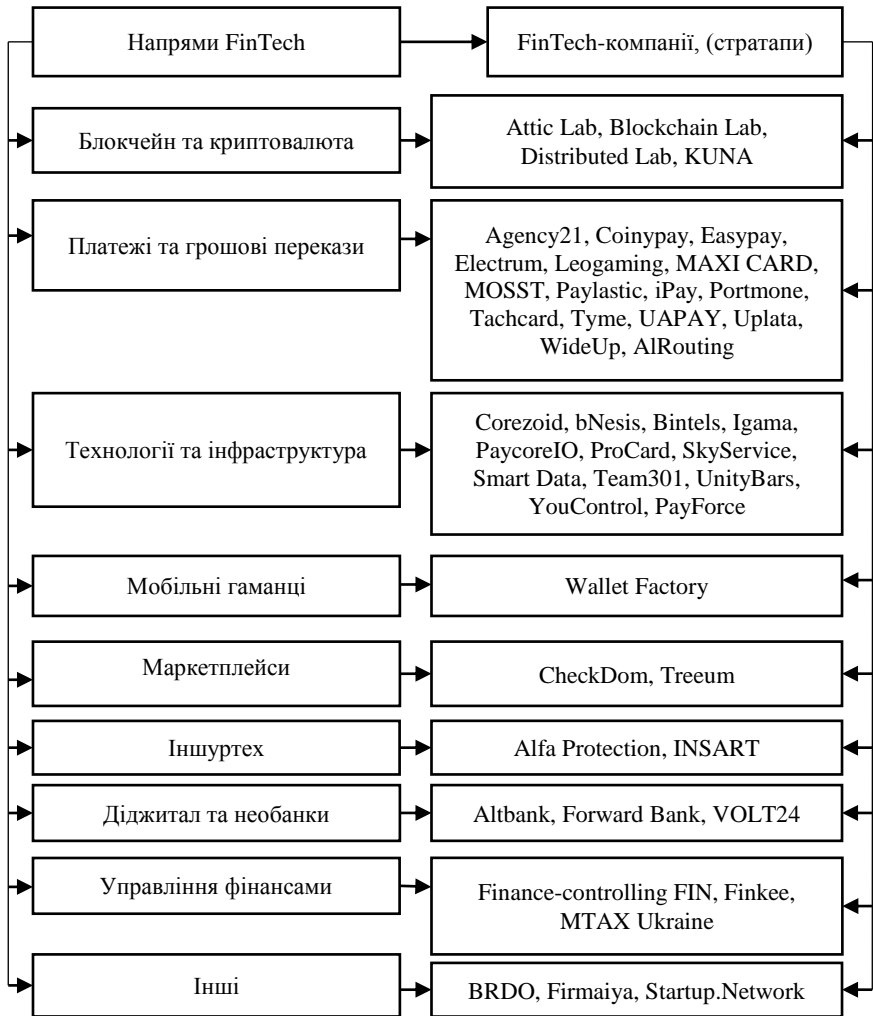

Рис. 2 Карта екосистеми FinTech в Україні у 2018 р. [5, с. 130]

Цифрова економіка – це також питання національної безпеки і незалежності України, конкуренції вітчизняних компаній, позиції країни на світовій арені на довгострокову перспективу.

З метою створення позитивного впливу цифрової економіки на розвиток фінансового ринку за доцільне є створення єдиного підходу до регулювання за кредитними установами, у тому числі і FinTech-компаніями, які за своєю функціональною природою діяльності пов'язані з акумуляцією та перерозподілом фінансових ресурсів, які утворюються в економіці держави. Для цього за потрібне є посилення функцій та завдань реалізації стратегії макропруденційного регулювання та нагляду, а також вирішення питання інституціонального характеру даної системи.

Література

1. Апалькова В.В. Концепція розвитку цифрової економіки в Єврозоні та перспективи України // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Менеджмент інновацій». – 2015. – Вип. 4. – 2018. – С. 9-18.

2. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні / С.В. Коляденко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні проблеми науки і практики. – 2016. – №6. – С. 105-112.

3. Карчева Г.М. Цифрова економіка та її вплив на розвиток національної та міжнародної економіки / Г.М. Карчева, Д.В. Огородня, В.А. Опенько // Фінансовий простір. – 2017. – №3 (27). – С. 13-21.

4. Поченчук Г.М. FinTech у структурі фінансової системи / Г.М. Поченчук // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – Вип. 21. – С. 49-55.

5. Коваленко В.В. Розвиток Fintech: загрози та перспективи для банків України / В. В. Коваленко // Приазовський економічний вісник. – 2018. – С. 127-133.

6. Жердецька Л.В., Городинський Д.І. Розвиток банківських технологій: загрози та можливості для банків / Л.В. Жердецька, Д.І. Городинський // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 10. – С. 583-588.

7. Measuring the Information Society Report [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.itu.int/en/ITU->

D/Statistics/Documents/publications/mis2014/MIS2014
_without_Annex_4.pdf – Title from the screen.

8. The Concept of a ‘Digital Economy’ [Electronic resource].
– Access mode: <http://odec.org.uk/the-concept-of-a-digital-economy/>
– Title from the screen.

9. Шваб К. Четвертая промышленная революция : перевод с анлийского / Клаус Шваб .- Москва : Издательство «Э». – 2017. – 208 с.

10. The Entrepreneurship 2020 Action Plan [Electronic resource].
– Access mode: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/entrepreneurship-2020/index_en.htm – Title from the screen.

11. Tsyfrove Spivtovarystvo: Ukraina ta YeS hotuiut spilnyi proekt v sferi tsyfrovoho rynku / Yevropeiska pravda. – 1 lypnia 2016 r. [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.euointegration.com.ua/articles/2016/06/29/7051397/>.

12. Digital Economy and Society Index 2017 [Electronic resource] – Access mode: [https:// ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi](https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi).

13. Levine R. Bank-Based or Market-Based Financial Systems. Which is Better?. / R. Levine // Journal of Financial Intermediation. – 2002. –№ 11(4). – P. 398–428.

14. Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року [Електронний ресурс]. Програма, затверджена Постановою Правління НБУ від 18.06.2015 № 391. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>.

15. Развитие FinTech в Україні: новый проект від Нацбанку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://tehnot.com.ua/razvitie-fintech-v-ukraine-novyj-proekt-ot-natsbanka/>.

16. Коваленко В.В. Регулювання та нагляд за кредитними установами / В. В. Коваленко // Держава та регіони. Серія «Економіка та підприємництво. – 2018. – № 4 (108). – С. 185-192.

1. Apal'kova V.V. (2018) Kontseptsiya rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky v Yevrozoni ta perspektyvy Ukrayiny [The Concept of the Development of the Digital Economy in the Eurozone and Perspectives of Ukraine]. Visnyk Dnipropetrovs'koho universytetu. Seriya «Menedzhment innovatsiy». – Bulletin of the University of Dnipropetrovsk. Series "Innovation Management", 4, 9-18 [in Ukrainian].

2. Kolyadenko, S.V. (2016) Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennya v Ukrayini [Digital economy: preconditions and stages of formation in Ukraine]. Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni problemy nauky i praktyky. – Economy. Finances. Management: actual problems of science and practice, 6, 105-112 [in Ukrainian].

3. Karcheva, H.M. (2017) Tsyfrova ekonomika ta yiyi vplyv na rozvytok natsional'noyi ta mizhnarodnoyi ekonomiky [The digital economy and its impact on the development of national and international economics]. Finansovyy prostir. – Financial Space, 3(27), 13-21 [in Ukrainian].

4. Pochenchuk, H.M. (2018) FinTech u strukturi finansovoyi systemy [FinTech in the structure of the financial system]. Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky. – Hlobal'ni ta natsional'ni problemy ekonomiky, 21, 49-55 [in Ukrainian].

5. Kovalenko, V.V. (2018) Rozvytok Fintech: zahrozy ta perspektyvy dlya bankiv Ukrayiny [Development of Fintech: Threats and Prospects for Ukrainian Banks]. Pryazovs'kyy ekonomichnyy visnyk. – Priazovsky Economic Bulletin, 127-133. [in Ukrainian].

6. Zherdets'ka, L.V., Horodyns'kyy, D.I. (2017) Rozvytok bankivs'kykh tekhnolohiy: zahrozy ta mozhlyvosti dlya bankiv [Development of banking technologies: threats and opportunities for banks]. Ekonomika i suspil'stvo. – Economy and Society, 10, 583-588. [in Ukrainian].

9. Shvab, K. (2017) *Chetvertaya promyshlennaya revolyutsyya : perevod s anlyyskoho [The Fourth Industrial Revolution: Translation from the English]*. Moskva: Yzdatel'stvo «O». [in Russian].

14. Kompleksna prohrama rozvytku finansovoho sektoru Ukrayiny do 2020 roku [Comprehensive program of development of

the financial sector of Ukraine till 2020]. (n.d.). zakon5.rada.gov.ua. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0391500-15>. [in Ukrainian].

15. Rozvytok FinTech v Ukrayini: novyy proekt vid Natsbanku [Development of FinTech in Ukraine: a new project from the National Bank]. (n.d.). tehnot.com. Retrieved from <https://tehnot.com/ua/razvitie-fintech-v-ukraine-novyj-proekt-ot-natsbanka/>. [in Ukrainian].

16. Kovalenko, V.V. (2018) Rehulyuvannya ta nahlyad za kredytnymy ustanovamy [Regulation and Supervision of Credit Institutions]. Derzhava ta rehiony. Seriya «Ekonomika ta pidpryyemnytstvo». – State and Regions. Series “Economics and Entrepreneurship”, 4(108), 185-192. [in Ukrainian].

12.03.2019

УДК 332.14

JEL Classification: C 530, D 810

Балджи Марина

ПРОГНОЗУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ, ЕКОЛОГІЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ НА МЕЗРІВНІ

Розглянуто теоретико-методологічні підходи до процесу соціальної складової, прогнозування екологічної та економічної безпеки на мезорівні. На основі аналізу існуючих підходів до прогнозування регіональної безпеки запропоновано метод прогнозування соціальної, екологічної та економічної безпеки регіону, який, на відміну від існуючих, спрямований на виявлення перспектив запобігання комплексним збиткам від негативних впливів. на соціальні, економічні та екологічні складові діяльності регіону. Для прогнозування було запропоновано використання окремих елементів соціальної, екологічної та економічної орієнтації, визначено можливі фактори ризику, визначені для рівня безпеки. Охарактеризовано